

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1639/2016
11.05.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Бранислава Босиљковића, чланова већа, у правној ствари тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Владо Танасковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Новом Саду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 691/16 од 21.04.2016. године, у седници одржаној 11.05.2017. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 691/16 од 21.04.2016. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 1142/2015 од 21.10.2015. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиље. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име претрпљених душевних болова због повреде угледа, части, слободе и права личности који су проузроковани неоснованим лишењем слободе њеног супруга ББ исплати 381.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења па до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове поступка од 24.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 21.10.2015. године као дана пресуђења па до исплате. Ставом четвртим изреке, преко досуђених 381.000,00 динара, до тражених 2.500.000,00 динара, као и у делу захтева за исплату законске затезне камате на износ нематеријалне штете од дана подношења тужбе до дана пресуђења тужбени захтев тужиље је одбијен. Ставом петим изреке, тужиља је ослобађена од плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 691/16 од 21.04.2016. године, жалба тужене је усвојена, док је жалба тужиље одбијена, па је првостепена пресуда преиначена у побијаном усвајајућем делу и у делу одлуке о трошковима поступка (ставови први, други и трећи изреке), тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужиља тражила да се обавезе тужена да јој на име претрпљених душевних болова због повреде угледа, части, слободе и права личности који су проузроковани неоснованим лишењем слободе њеног супруга

ББ, исплати 381.000,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате, те је обавезана тужила да туженој накнади трошкове парничног поступка од 16.500,00 динара. Првостепена пресуда је потврђена у побијаном одбијајућем делу (став четврти изреке), а тужила обавезана да туженој накнади трошкове жалбеног поступка од 12.000,00 динара и одбијен захтев тужиле за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужила је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП, у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП, па је нашао да је ревизија тужиле неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује на друге повреде поступка због којих се ревизија може изјавити, применом члана 407. став 1. ЗПП.

Према чињеничном стању на коме је заснована побијана одлука, тужила је супруга ББ са којим је била у брачној заједници од 08.09.1946. године па све до његове смрти 28.01.2001. године. Правноснажним решењем Окружног суда у Новом Саду Рех 41/2007 од 25.12.2007. године, усвојен је захтев за рехабилитацију пок. ББ, те је утврђено да је решење Комисије за прекршаје Народног одбора 1. реона града Београда од 01.06.1951. године ништаво од тренутка доношења, као и да су ништаве све правне последице овог решења, а да се ББ као рехабилитовано лице сматра неосуђиваним. Сада покојни ББ је притворен 13.04.1951. године у Београду, а на Голом отоку је био до 25.05.1953. године, када је пуштен на слободу. Тужила је 21.08.2014. године поднела Комисији са рехабилитационо обештећење Министарства правде захтев за накнаду нематеријалне штете нанете рехабилитованом лицу, а о овом захтеву није одлучено у року од 90 дана од његовог подношења. Тужила у овој парници по основу рехабилитације њеног покојног супруга тражи накнаду нематеријалне штете.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, правилно је другостепени суд применио материјално право, оценивши да тужила не спада у категорију лица обухваћених чланом 21. став 1. у вези са чланом 26. став 3. Закона о рехабилитацији.

Неосновани су ревизијски наводи о погрешној примени материјалног права.

Тужбени захтев тужиле заснива се на одредбама Закона о рехабилитацији („Сл. гласник РС“, број 92/2011). Овим Законом прописани су услови за рехабилитацију, круг лица активно легитимисаних за подношење захтева за рехабилитацију, као и услови и круг лица легитимисаних за остварење права на

враћање имовине односно обештећење за ту имовину и права на рехабилитационо обештећење.

Одредбом члана 20. наведеног закона, предвиђена су права рехабилитованих лица. Према одредби става 1. наведеног члана, рехабилитовано лице има право на пензијски стаж, месечну накнаду (посебан додатак), здравствену заштиту и друга права из здравственог осигурања, право на враћање конфисковане имовине или имовине одузете по основу прописа из члана 2. став 1. овог закона, односно обештећење за ту имовину, као и право на рехабилитационо обештећење.

Одредбом члана 21. истог закона предвиђена су права других лица. Према одредби става 1. тог члана, лице из члана 7. тачка 5) овог закона има право на здравствену заштиту и друга права из здравственог осигурања, као и право на рехабилитационо обештећење у складу са одредбом члана 26. став 3. овог закона. Посебно је одредбом става 2. истог законског члана предвиђено да право на рехабилитационо обештећење имају и брачни друг, деца и родитељи, односно браћа и сестре и ванбрачни партнер рехабилитованог лица, у складу са одредбом члана 26. став 4. овог закона.

Право на рехабилитационо обештећење регулисано је одредбама члана 26. Закона о рехабилитацији. Одредбом става 3. истог члана је посебно прописано да рехабилитовано лице и лице из члана 7. тачка 5) овог закона има право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због лишења слободе, у складу са законом којим се уређују облигациони односи. Према одредби члана 26. став 4. истог закона, лица из члана 21. став 2. (брачни друг, деца и родитељи, односно браћа, сестре и ванбрачни партнер рехабилитованог лица) имају право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због смрти рехабилитованог лица, под условом да је између њих и умрлог рехабилитованог лица постојала трајнија заједница живота, у складу са законом којим се уређују облигациони односи.

Цитиране одредбе којима је регулисана материја права рехабилитованог и других лица укључујући и право на рехабилитационо обештећење, како то правилно закључује другостепени суд, упућују на закључак да право на накнаду нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части, угледа и слободе и права личности због лишења слободе у смислу члана 26. став 3. Закона о рехабилитацији припада само рехабилитованом лицу и лицу из члана 7. тачка 5. тог закона, док право на накнаду нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због смрти рехабилитованог лица припада кругу лица одређеном чланом 21. став 2. истог закона.

По оцени Врховног касациног суда, правилан је закључак другостепеног суда да тужила нема право на рехабилитационо обештећење за тражени вид нематеријалне штете с обзиром да је тужила брачни друг рехабилитованог лица, сада покојног ББ, те да то право према изричитој одредби члана 26. став 3. Закона о рехабилитацији, као специјалног прописа, припада само рехабилитованом лицу и лицу из члана 7. тачка 5. истог закона, у који круг лица тужила не спада.

Стога, тужиља нема право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због лишења слободе у смислу члана 26. став 3. Закона о рехабилитацији будући да потраживање накнаде нематеријалне штете, у смислу члана 26. став 3. припада рехабилитованом лицу и његовом детету, рођеном у установи за извршење санкција или које је са њим у тој установи провело део времена или је за то време расло без родитељског старања (члан 7. тачка 5). Потраживање по основу нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части, угледа и слободе и права личности због лишења слободе покојног ББ, брачног друга тужиље, као рехабилитованог лица, могло би прећи на тужиљу само да је признато правноснажном судском одлуком или писменим споразумом (члан 204. став 1. Закона о облигационим односима), што није случај у конкретној ствари. Душевни болови тужиље због повреде њених личних права и права личности услед раније осуђиваности брачног друга као рехабилитованог лица, ма колико били стварни и дубоки, не представљају правно признати вид штете по одредбама Закона о рехабилитацији као специјалног прописа, али ни по одредби члана 200. Закона о облигационим односима, као општег прописа, чијом сходном применом се рехабилитационо обештећење остварује.

Како се ни осталим ревизијским наводима не доводи у сумњу правилност побијане пресуде Врховни касациони суд је одбио као неосновану ревизију тужиље и одлучио као у изреци применом члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић